

Tárgytematika / Course Description

Vidékszociológia

MENM_AVTM040

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Mezei Katalin

Félév / Semester: 2024/25/2

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 2/1/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

Mivel a hallgatók nem rendelkeznek szociológiai előtanulmányokkal, ezért a tárgy keretén belül először a szociológia tudományának alapfogalmaival, vizsgálati körével és módszertanával ismerkednek meg. Később a településszociológia keretén belül tárgyaljuk a falu és város különbségeit, az urbanizáció, modernizáció és globalizáció hatását a társadalomra. A tananyag elsődlegesen a magyar vidéki társadalom szociológiai sajátosságaira, a vidéki lakosság életfeltételeinek, értékrendjének, életmódjának elemzésére fókuszál, arra törekszik, hogy a hallgatókkal megismertesse a vidéki népesség gazdasági-társadalmi helyzetét, múltját, kulturális és civilizációs értékeit.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

A foglalkozások tematikája heti bontásban:

1. Bevezetés a szociológiába
2. A szociológia módszertana
3. A településszociológia tárgya, alapfogalmai, kialakulása, két fő irányzata
4. Az urbanizációs elméletek típusai: ciklusos és historicista városfejlődési elméletek
5. A chicagói iskola városökológiai elméletei
6. Városfejlődés a szocializmus időszakában Magyarországon
7. A késleltetett városfejlődés okai és következményei Közép-Kelet Európában
8. A faluszociológia kialakulása
9. A magyar településszerkezet jellemzői
10. A magyar települések szegregációs jelenségei
11. A falusi társadalom rétegződése a két világháború között
12. A parasztság eltűnése a magyar falu társadalmából
13. A falu válságának okai és társadalmi következményei
14. Az aprófalvak gazdasága és társadalma az ezredfordulón

A gyakorlatok tematikája:

A gyakorlatokon a hallgatók a társadalomtudományi kutatás módszertanával ismerkednek meg. Részletesen bemutatjuk a kutatás egyes lépéseinek adekvát módszereit, vizsgáljuk azok alkalmazhatóságának feltételeit. A félév során, az itt tanultak felhasználásával a hallgatóknak kérdőíves vizsgálatot kell készíteniük előre megadott témában. A kérdőíves vizsgálat eredményéről 5-10 oldalas

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Évközi tanulmányi követelmények: Az óralátogatás kötelező, ellenőrzése a TVSZ előírásai szerint történik.

Aláírás feltétele: részvétel az órák minimum 75%-án, és elfogadott házipolgozat.

Vizsgakövetelmény: szóbeli vizsga az előadásokon elhangzottak és a megadott szakirodalom alapján. A tételsor az utolsó előadáson kerül rögzítésre.

Értékelés módszere: a végső érdemjegyet a szóbeli vizsga eredménye adja. A vizsga teljesítéséhez minimum a tananyag 60%-ának ismerete szükséges. Az értékelés öt fokú skálán történik.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Tananyag:

Az előadások anyaga

Andorka Rudolf: *A községi és paraszti társadalom hátrányos helyzete.* = Gazdálkodás, 1996/1. pp. 3-15.

Andorka Rudolf: *Bevezetés a szociológiába.* Osiris Kiadó, Budapest. 2003. (1, 3, 6 fejezetek)

Enyedi György: *A városnövekedés szakaszai – újragondolva* = Tér és Társadalom, 2011/1. pp. 5-11.

Enyedi György: *Városi világ.* Akadémiai Kiadó, Budapest. 2012

G. Fekete Éva: *Az aprófalvak gazdasági lehetőségei.* Ezredforduló, 2008/3. pp. 9-12.

Illés Iván: Falupolitika – Agrárpolitika. In: *A mezőgazdaságtól a vidékfejlesztésig.* Falukonferencia III. Pécs, 1995. pp. 49-58.

Konrád György – Szelényi Iván: *A késleltetett városfejlődés társadalmi konfliktusai* = Valóság, 1972. XII. 22. pp. 19-35.

Kovács Katalin: *Kisfalvak és lakóik Magyarországon.* = Ezredforduló, 2008/3. pp. 5-8.

Ajánlott irodalom:

Babbie, Earl: *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata.* Balassi Kiadó, Budapest, 2008

Enyedi György: *A városnövekedés szakaszai*. Akadémiai Kiadó, Budapest. 1988

Enyedi György: *Falvaink sorsa*. Akadémiai Kiadó, Budapest. 1980

Enyedi György: *Városi világ*. Akadémiai Kiadó, Budapest. 2012

AJÁNLOTT IRODALOM / RECOMMENDED MATERIAL